INFORME ECONÒMIC I SOCIAL DE LES ILLES BALEARS 2001- 2010

Panoràmiques d'un trajecte decennal

Centre de Recerca Econòmica (UIB-SA NOSTRA)

"SA NOSTRA" CAIXA DE BALEARS

Universitat de les Illes Balears

Palma, 14 de setembre de 2011

---

10 ANYS

Una dècada d'anàlisi econòmica

2001 — 2010

Primera dècada del segle XXI

!! EDICIÓ ESPECIAL

Decennal **vs** Anual

2001-2010 **vs** 2010

Anàlisi: caire estructural

- Posar en perspectiva l'evolució de l'arxipèlag.
- Contestar a preguntes que anualment no es poden formular.

!! EDICIÓ ESPECIAL

Decennal **vs** Anual

2001-2010 **vs** 2010

Horitzó temporal: llarg termini

- Deixar en un segon pla l'estudi de les fluctuacions econòmiques.
- Aprofundir en els mecanismes generadors de la renda.
- Explicar els diferencials de creixement i de benestar.

INFORME
ECONÒMIC I SOCIAL
DE LES ILLES BALEARS
2001- 2010
Panoràmiques
d'un trajecte decennal

!! EDICIÓ ESPECIAL

Decennal *vs* Anual

2001-2010 *vs* 2010

Objectiu: mirar al futur!

- Identificar les línies mestres que han de guiar la transformació.
- Enunciar un aplec de reptes de futur que deriven tant del camí recorregut com del punt assolit al final del decenni.

INFORME
ECONÒMIC I SOCIAL
DE LES ILLES BALEARS
2001- 2010
Panoràmiques
d'un trajecte decennal

!! EDICIÓ ESPECIAL

9 CONFERÈNCIES 2001-2009 + CAPÍTOLS

1 CONFERÈNCIA 2010

10 BLOCS

1. CREIXEMENT

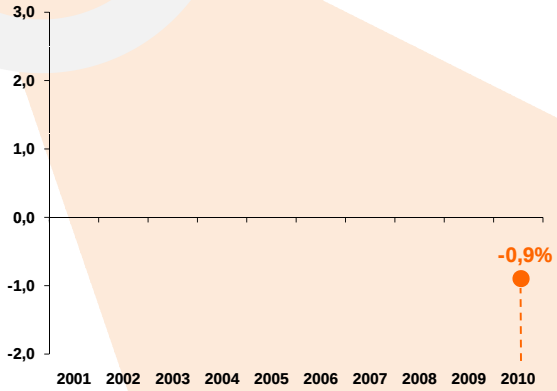

Les Balears han acomiadat el decenni amb una producció de 23.600,32 milions d'euros, després d'haver retrocedit el darrer exercici un 0,9% (*vs* -1,8%, 2009).

* Taxes reals de variació anual del PIB no agrari en percentatges
Font: CRE

1. CREIXEMENT

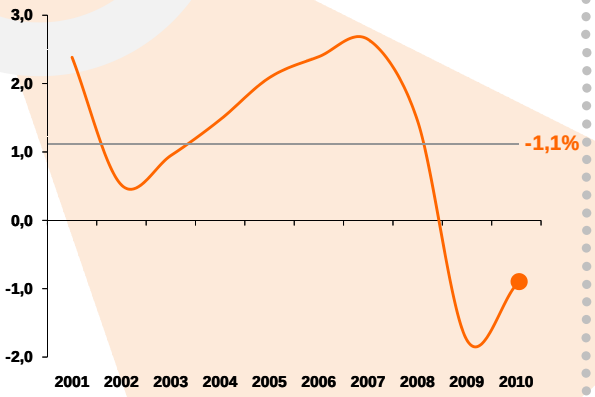

Les Balears han avançat al llarg del decenni a un ritme mitjà de l'1,1%, clarament per sota del nivell de creixement potencial de l'economia, fins i tot durant la fase expansiva (2003-2007).

* Taxes reals de variació anual del PIB no agrari en percentatges
Font: CRE

1. CREIXEMENT

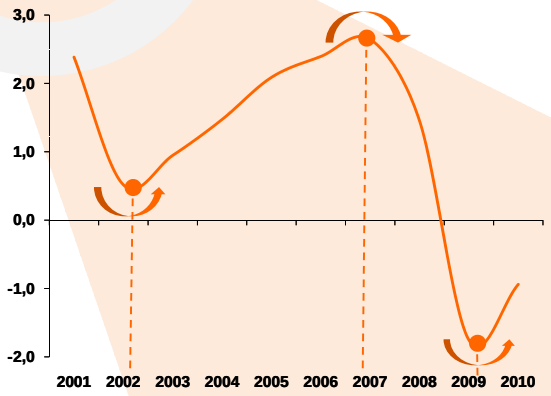

El perfil cíclic ha vengut determinat per tres punts de gir que han atorgat una rellevància especial als trams inicial i final de la senda.

* Taxes reals de variació anual del PIB no agrari en percentatges
Font: CRE

1. CREIXEMENT

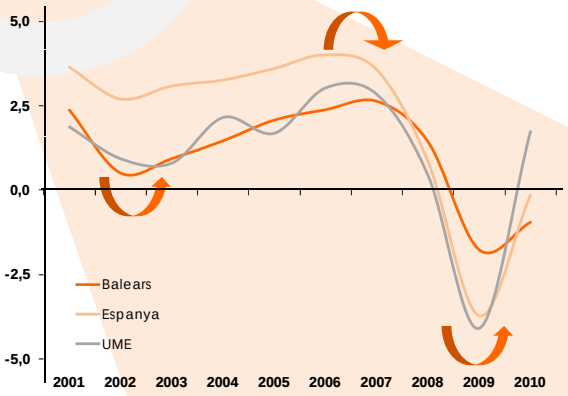

La interconnexió de les illes amb la resta de les economies del món s'ha fet palesa a través de l'elevada sincronia cíclica de la trajectòria balear amb la de les economies més properes, com són l'espanyola (2,1%, mitjà) i l'europea (1,1%, mitjà).

* Taxes reals de variació anual del PIB en percentatges
Font: CRE, INE i Eurostat

2. BENESTAR

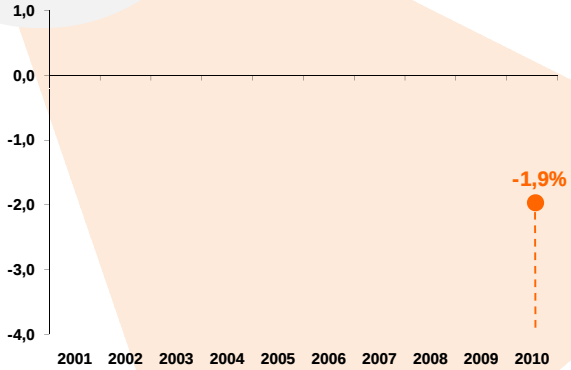

Les Balears han tancat el darrer exercici del decenni amb un retrocés real del PIB per càpita de l'1,9% (*vs* -3,8%, 2009)

* Taxes reals de variació anual del PIB no agrari per càpita en percentatges
Font: CRE

2. BENESTAR

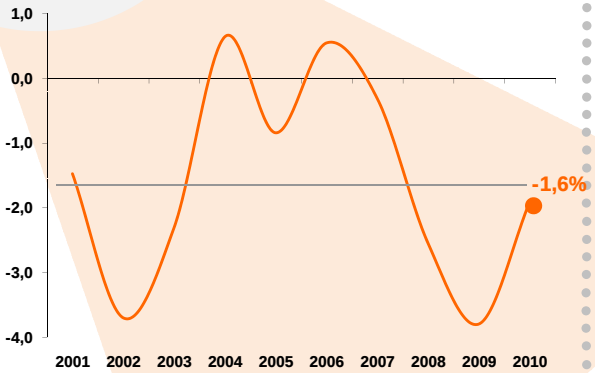

Així les coses, en el conjunt del decenni el PIB per càpita regional ha acumulat una pèrdua real del 14,6% (-1,6, anual), atès que la renda per habitant ha evolucionat en terreny negatiu tota la dècada, excepte el 2004 (0,7%) i el 2006 (0,6%).

* Taxes reals de variació anual del PIB no agrari per càpita en percentatges
Font: CRE

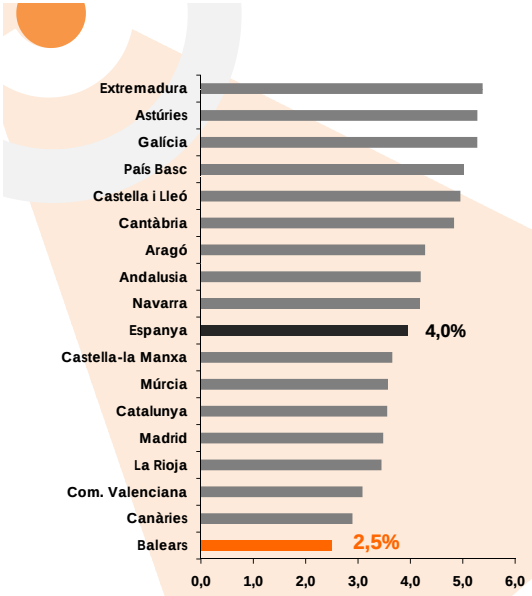

* Taxes nominals de variació anual mitjanes del PIB per càpita referides al periode 2001-2010 en percentatges

Font: *Contabilidad regional de España*, INE

2. BENESTAR

De fet, la comptabilitat regional d'Espanya situa el creixement nominal del PIB per càpita de les Balears a la cua del rànquing autonòmic.

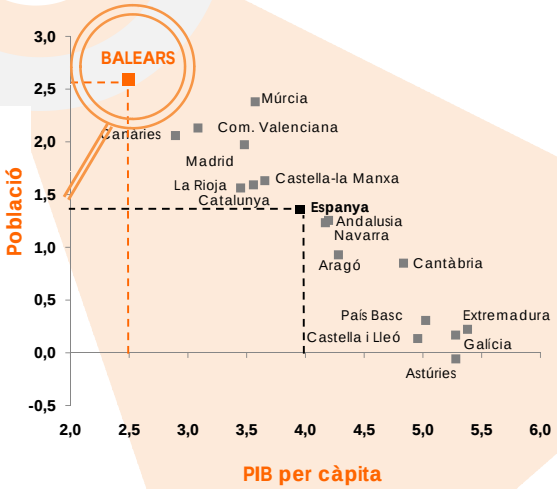

* Taxes nominals de variació anual mitjanes referides al periode 2001-2010 en percentatges

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

2. BENESTAR

El menor avanç nominal del PIB per càpita de l'entramat autonòmic ha conviscut amb l'augment demogràfic (2,6%, mitjà) més elevat de l'Estat (1,4%, mitjà).

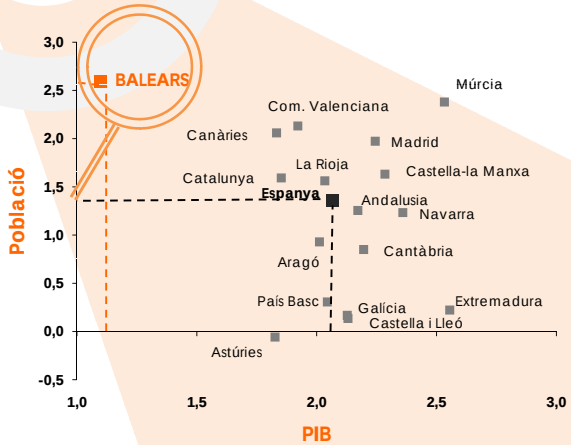

* Taxes reals de variació anual mitjanes referides al periode 2001-2010 en percentatges

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

2. BENESTAR

No obstant això, el factor demogràfic no explica l'erosió de la posició relativa de l'arxipèlag. I és que la senda de creixement ha estat insuficient per sostenir el dinamisme que havia caracteritzat el procés de generació de rendes en èpoques anteriors.

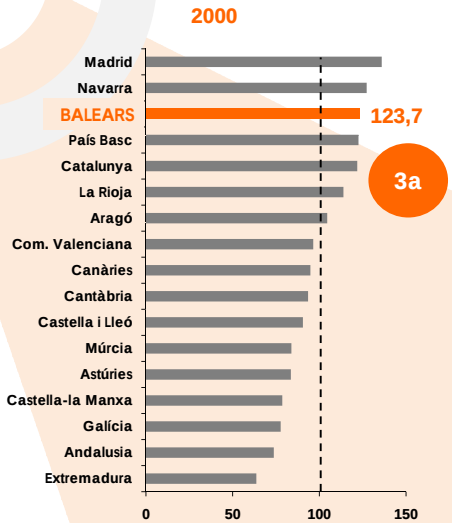

* Dades del PIB per càpita. Índex Espanya=100

Font: *Contabilidad regional de* España, INE

2. BENESTAR

Prova d'això és que just abans d'encetar el decenni, les Balears assumien la tercera posició en el rànquing autonòmic de PIB per càpita.

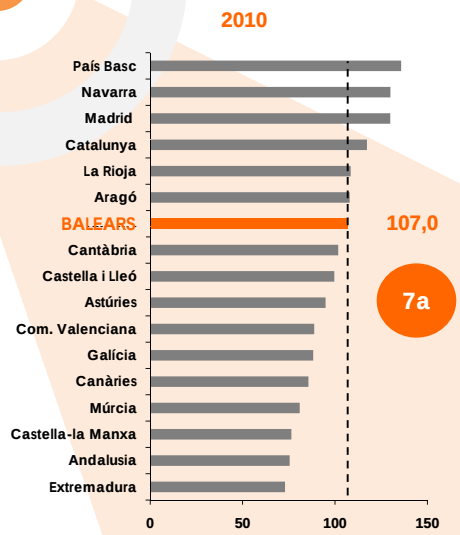

* Dades del PIB per càpita. Índex Espanya=100

Font: *Contabilidad regional de España*, INE

2. BENESTAR

I, deu anys desprès, les illes se situen a la setena posició, atès que les comunitats que les precedien no només s'han ampliat en nombre, sinó que han estat capaces de conservar la seva posició capdavantera.

!! PIB PER CÀPITA 2001-2010

Perspectiva INTERNA → BENESTAR

Perspectiva EXTERNA → POSICIONAMENT

?

CREIXEMENT → BENESTAR → PROGRÉS ECONÒMIC I SOCIAL

- Dimensió QUANTITATIVA: QUANT?
- Dimensió QUALITATIVA: COM? → PATRONS DE CREIXEMENT

!

PATRONS DE CREIXEMENT

ACUMULACIÓ	CAPACITAT
ASSIGNACIÓ	ESTRUCTURA
APROFITAMENT	FUNCIONAMENT
DISTRIBUCIÓ	EQUITAT

!

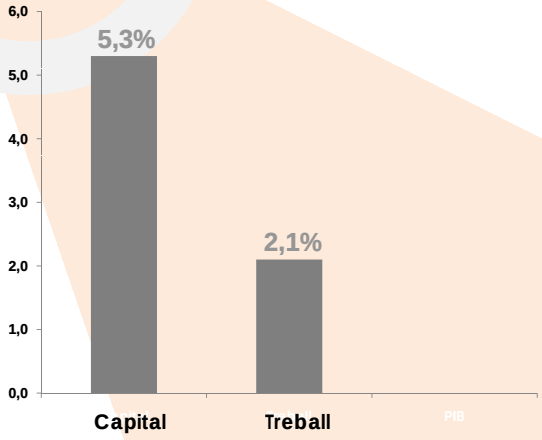

3. ACUMULACIÓ

Les Balears han fet al llarg de la dècada un gran esforç d'acumulació per ampliar la capacitat de l'economia, tant en termes de capital (públic i privat) com de força laboral.

* Taxes reals de variació anual mitjanes pel període 2001-2010, excepte el capital pel període 2001-2008

Font: CRE, INE i FBBVA-IVIE

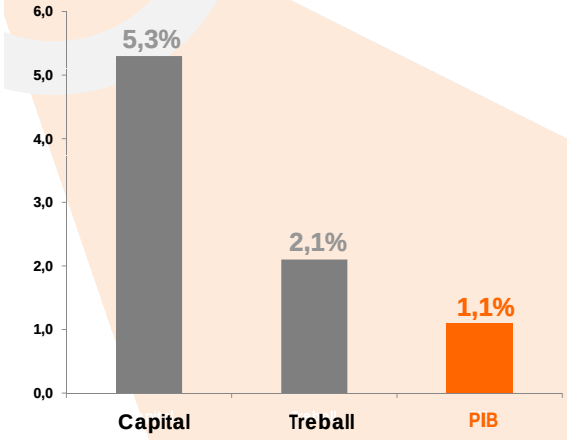

3. ACUMULACIÓ:

No obstant això, aquest esforç de capitalització –fins i tot major que la dècada anterior– no ha acabat revertint totalment en creixement. I és que el PIB ha avançat a un ritme significativament més moderat .

* Taxes reals de variació anual mitjanes pel període 2001-2010, excepte el capital pel període 2001-2008

Font: CRE, INE i FBBVA-IVIE

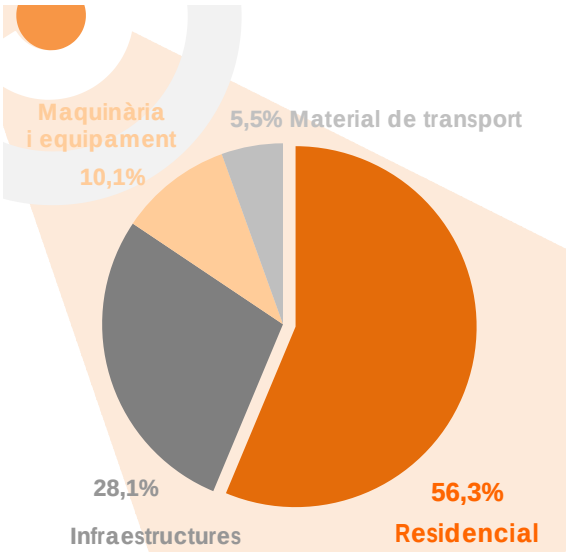

3. ACUMULACIÓ

D'acord amb aquesta dinàmica, l'estoc acumulat manté un biaix important a favor de partides improductives, com és la residencial.

* Dades en percentatges sobre l'estoc de capital net referides a l'any 2008

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de FBBVA-IVIE

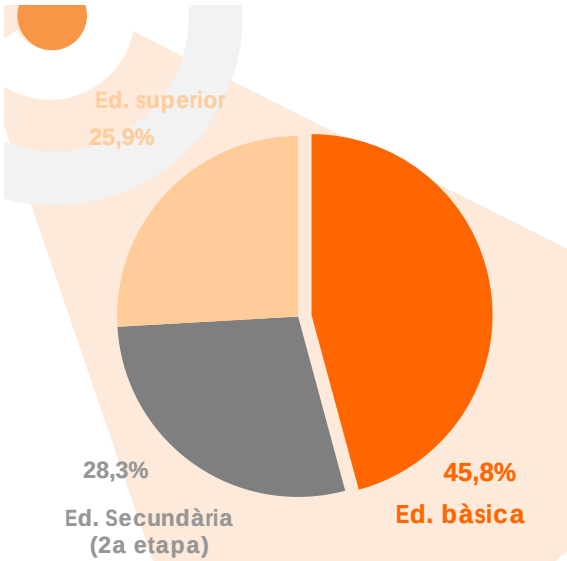

3. ACUMULACIÓ

I de la mateixa manera, prop de la meitat dels ocupats es concentra en els nivells educatius més bàsics .

* Dades en percentatges sobre la població ocupada referides a l'any 2010

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

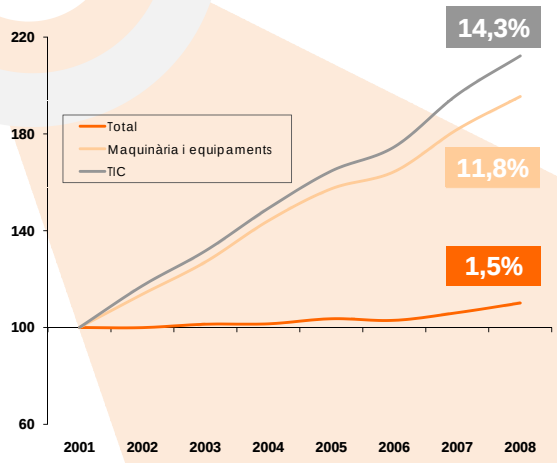

3. ACUMULACIÓ

La composició de l'estoc de capital i de treball limita les possibilitats de traduir en valor la millora que s'ha aconseguit al llarg del decenni en termes de capital per treballador, especialment en termes de maquinària, equipaments i TIC.

* Dades de l'estoc de capital net real per treballador. Índex 2001=100

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de FBBVA-INE

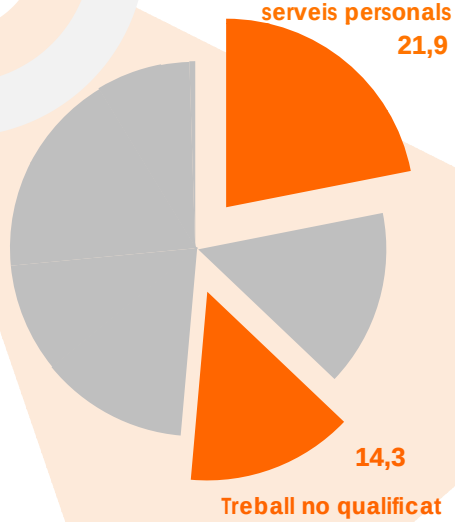

4.ASSIGNACIÓ

Les Balears han seguit retroalimentant al llarg de la dècada una estructura esbiaxada cap a activitats poc exigents amb la qualitat dels recursos acumulats, com són els serveis més tradicionals i les branques de baixa qualificació.

* Dades en percentatges sobre la població ocupada referides a l'any 2010

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

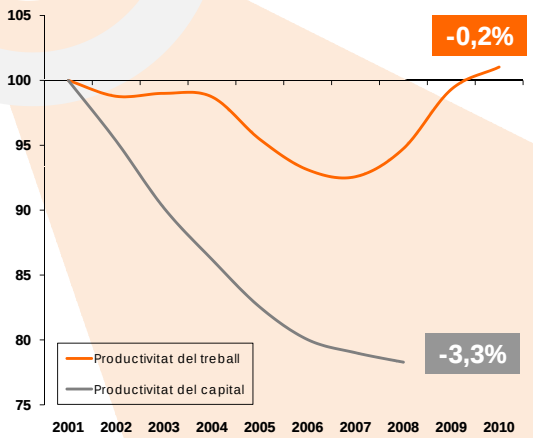

5. APROFITAMENT

Les Balears no han reajustat al llarg de la dècada el funcionament del sistema productiu regional, tal com assenyala la tendència descendent de la productivitat dels principals factors de producció (treball i capital).

* Dades de la productivitat nominal del capital i de la productivitat real del treball. Índex 2001=100. Les dades de la productivitat del capital no estan disponibles pel darrer bienni.

Font: CRE

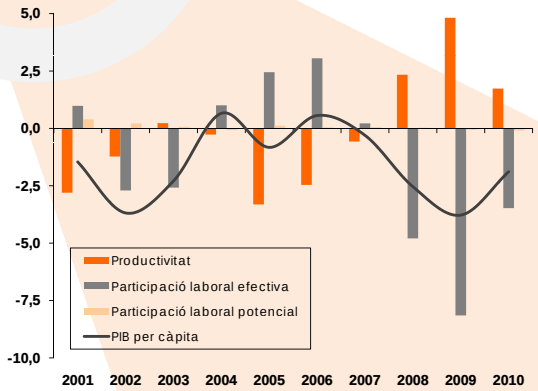

5. APROFITAMENT

La contribució positiva de la població al PIB per càpita a través de la participació laboral ha estat contrarestada amb escreix per la fallida continuada de la productivitat.

* Taxes reals de variació anual en percentatges

Font: CRE

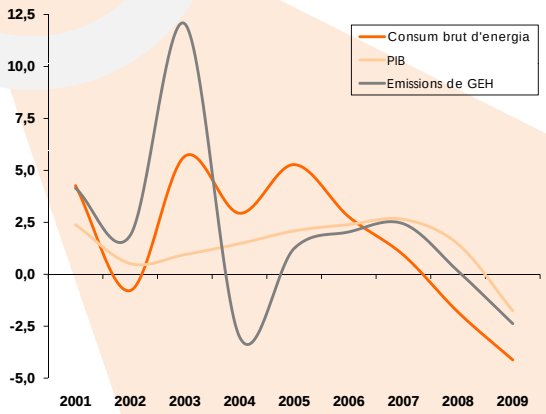

5. APROFITAMENT

Les deficiències de funcionament del sistema s'observen també més enllà de l'esfera econòmica:

- **Ineficiència energètica: el consum d'energia ha crescut part damunt del PIB**

* Taxes reals de variació anual en percentatges

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia i la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat

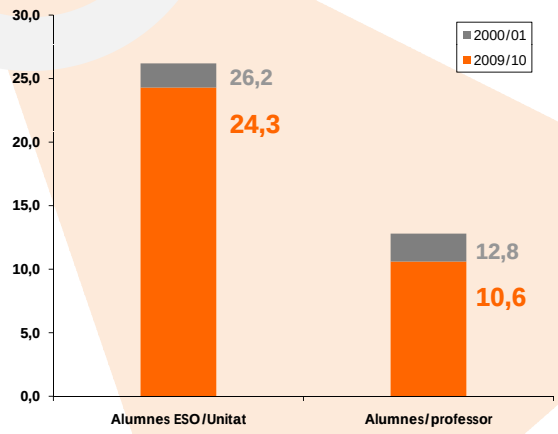

5. APROFITAMENT

- **Ineficiència educativa: els recursos per alumne han augmentat, contràriament als resultats acadèmics i al posicionament de l'arxipèlag en termes de capital humà.**

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades del Ministeri d'Educació

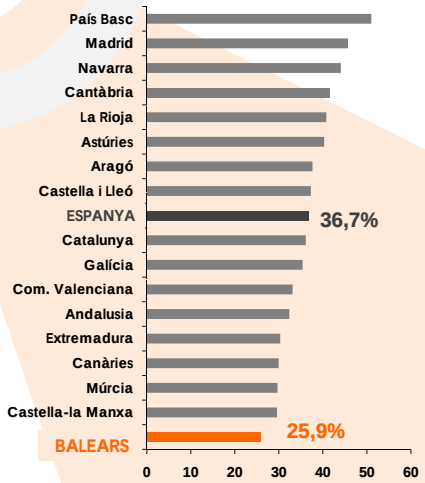

5. APROFITAMENT

- **Ineficiència educativa: els recursos per alumne han augmentat, contràriament als resultats acadèmics i al posicionament de l'arxipèlag en termes de capital humà.**

* Dades dels ocupats amb estudis superiors sobre la població ocupada total referides a l'any 2010

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

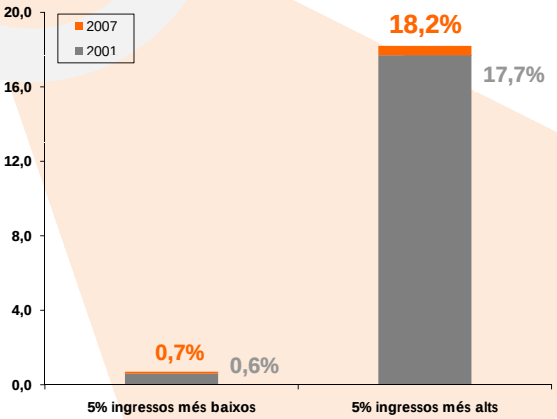

6. DISTRIBUCIÓ

Les Balears han accentuat al llarg de la dècada la desigualtat en renda. Al final de la fase expansiva la proporció de renda aglutinada pel 5% de la població amb els ingressos més elevats s'havia incrementat, mentre que l'absorbida pel 5% amb els ingressos més baixos s'havia mantengut constant.

* Dades sobre el total d'ingressos en percentatges

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'AEAT

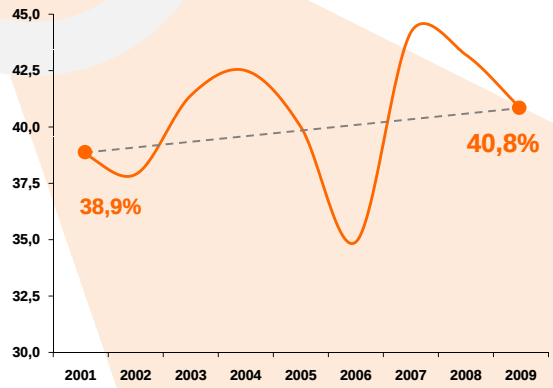

6. DISTRIBUCIÓ:

La societat ha incubat altres formes de desigualtat :

- **Desigualtat formativa: arran de l'augment dels índexs d'abandonament escolar a la secundària.**

* Dades en percentatges
Font: Ministeri d'Educació

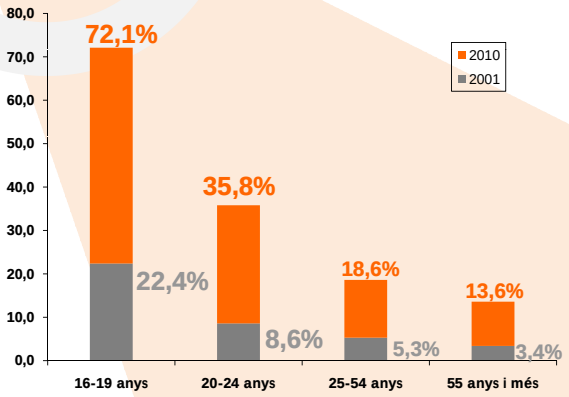

6. DISTRIBUCIÓ:

- **Desigualtat laboral: arran de la major incidència de l'atur entre els treba-lladors més joves i menys qualificats.**

* Dades de la taxa d'atur en percentatges
Font: *Encuesta de población activa*, INE

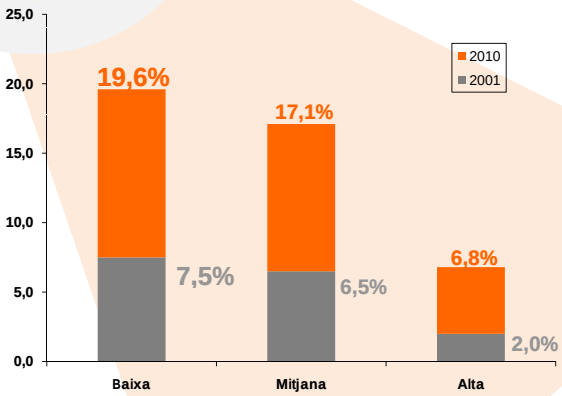

6. DISTRIBUCIÓ:

- **Desigualtat laboral: arran de la major incidència de l'atur entre els treba-lladors més joves i menys qualificats.**

* Dades de la taxa d'atur registrat en percentatges
Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE i de l'INEM

Salari mitjà = 13,6 €/hora

Menors de 25 anys

64,1%

Baixa categoria

77,5%

6. DISTRIBUCIÓ

- **Desigualtat salarial: determinats col·lectius perceben una retribució significativament inferior a la mitjana.**

* Dades sobre el salari mitjà referides a l'any 2009
Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

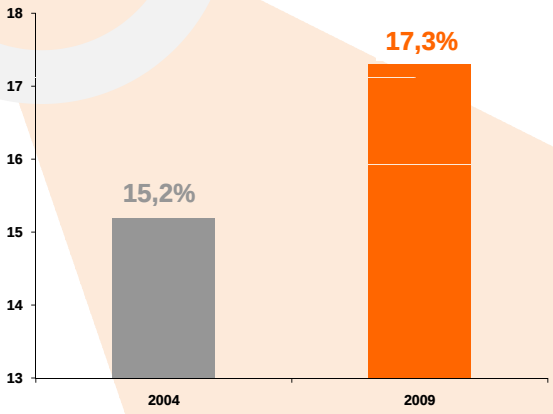

* Dades de la població sota el llindar de la pobresa en percentatges. Aquesta taxa fa referència a la població que percep anualment una renda inferior al 60% de la mitjana.

Font: *Encuesta de condiciones de vida*, INE

6. DISTRIBUCIÓ:

Tot plegat ha accentuat la vulnerabilitat de determinats col·lectius com indica l'augment de la població que es troba sota el llindar de la pobresa.

Segona dècada del segle XXI

2011 — **2020**

!! COMENÇA UNA NOVA DÈCADA

Agilitar el comptador de creixement

+

Sanejar els desequilibris de la recessió

Atur

Endeutament privat

Dèficit públic

...

2011

TRANSFORMACIÓ ESTRUCTURAL

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

DIMENSIONS ESTRUCTURALS DEL CREIXEMENT

10 × 10

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

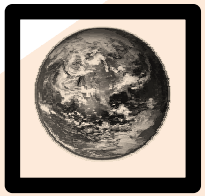

1. Assumir les noves regles del joc proposades per la GLOBALITZACIÓ

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

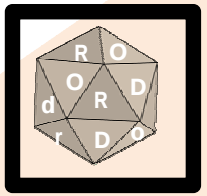

2. Reconstruir el poliedre macroeconòmic determinant de les FLUCTUACIONS, ELS CICLES I EL CREIXEMENT

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

3. Anar a la cerca de noves palanques de valor per a l'ESPECIALITZACIÓ TURÍSTICA

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

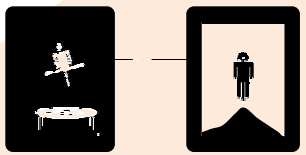

4. Aprofitar els recursos disponibles per assegurar la COMPETITIVITAT a través de l'impuls de la PRODUCTIVITAT

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

5 Apostar per la qualitat de vida a través del foment de les INFRAESTRUCTURES i l'accés als SERVEIS PÚBLICS de qualitat

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

6 Perseguir la rendibilitat social que deriva de traspassar la frontera tecnològica a través del foment de la INNOVACIÓ i el PROGRÉS TÈCNIC

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

7 Encaixar el trencaclosques entre MEDI AMBIENT, POBLACIÓ I CREIXEMENT

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

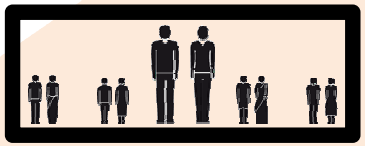

8 Revisar l'arquitectura de l'estat de benestar des de l'ESTABILITAT, l'EQUITAT i l'EFICIÈNCIA

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

9 Situar les EMPRESES a l'avantguarda del procés de transformació

!! TRANSFORMACIÓ

Reptes

10 Ampliar la visió, qüestionar els patrons vigents: FER UNA MIRADA ENDAVANT

"SA NOSTRA" CAIXA DE BALEARS

UIB Universitat de les Illes Balears

El president de "SA NOSTRA", Caixa de Balears, i
la rectora de la Universitat de les Illes Balears

es complauen a convidar-vos a la presentació de l'edició especial
de l'**Informe econòmic i social de les Illes Balears, 2001-2010**
i a la conferència **«10 x 10, una mirada endavant»**,
tot coincidint amb el desè aniversari del CRE (UIB-SA NOSTRA).

L'acte tendrà lloc dijous, 15 de setembre de 2011, a les 20:00 hores,
a la sala d'actes de l'edifici de Serveis Centrals de "SA NOSTRA"
(c/ del Ter, 16, polígon de Son Fuster, Palma).

Us demanam que confirmeu l'assistència a PROTOCOL@sanostra.es o al tel. 971 17 98 23

CRE 10 ANYS

CENTRE DE RECERCA ECONÒMICA (UIB - "SA NOSTRA")

www.cre.uib.es

www.cre.sanostra.es